

6. Mīti par kultūraugu aizsardzību

Mīts: “Lauksaimniekiem nerūp vide.”

Fakts: Vai jūs ar lielu prieku piegrūžot savu biroju vai dzīvesvietu? Arī lauksaimnieki to nedara. Lauksaimniekam lauks un apkārtējā vide ir viņa maize — viņa ienākumu avots —, un lauksaimnieki ļoti rūpējas, lai pieņemtu tādus lēmumus, kas nākamajām paaudzēm nodrošinās viņu zemes auglību un veselību. Mūsdienu lauksaimniecības metodes, piemēram, atbildīga herbicīdu lietošana, sniedz iespēju realizēt tādu praksi, kas augsni izvirza pirmajā vietā, tostarp saudzējošu augsnes apstrādi vai atteikšanos no intensīvas apstrādes vispār. Mūsdienu lauksaimniecības metodes ietver arī integrēto augu aizsardzību (IAA). IAA ietver augu aizsardzības līdzekļu stratēģisku izmantošanu, kā arī citus paņēmienus, lai saglabātu zemu kaitīgo organismu līmeni un samazinātu dabas resursu nesaprātīgu izmantošanu.

Mīts: “Ir tikai viens pareizais veids, kā audzēt, un tas ir bioloģisks vai ģenētiski nemodificēts, vai tradicionālais, vai biotehnoloģiskais, un šis saraksts turpinās.”

Fakts: Nav “viena labākā saimniekošanas veida”. Neskaitāmie lauksaimnieku izmantotie līdzekļi un prakse nodrošina pārtikas sistēmas efektivitāti. Katrai audzēšanas metodei ir savas priekšrocības, un lauksaimniekiem jābūt tiesībām izvēlēties viņu vajadzībām vispiemērotāko ražošanas metodi neatkarīgi no tā, vai tā ir tradicionālā, biotehnoloģiskā vai bioloģiskā prakse.

Mīts: “Augu aizsardzības līdzekļi netiek reglamentēti!” vai “Augu aizsardzības līdzekļi ir jāreglamentē.”

Fakts: Tiesību akti augu aizsardzības jomā Eiropas Savienībā tiek uzskatīti par stingrākajiem pasaulē. Vispirms Eiropas Savienības līmenī tiek izvērtētas augu aizsardzības līdzekļu sastāvā esošās darbīgās vielas, rezultātā tiek pieņemts lēmums par to apstiprināšanu (vai neapstiprināšanu) Eiropā atļauto darbīgo vielu sarakstā. Pēc tam katra dalībvalsts vērtē konkrēto produktu — augu aizsardzības līdzekli —, proti, vai iesniegt atļauju (vai nepiesniegt) savā teritorijā. Ja valsts kompetentā iestāde pēc novērtējuma veikšanas secina, ka augu aizsardzības līdzekļa lietošana neradīs nelabvēlīgu ietekmi uz vidi, cilvēku un dzīvnieku veselību, to iekļauj valstī reģistrēto augu aizsardzības līdzekļu sarakstā. Atļaujas iesniegšanas (reģistrācijas) process jauna augu aizsardzības līdzekļa reģistrācijai ir apzināti stingrs, un pāriet aptuveni desmit gadu līdz jaunais produkts ir pieejams audzētājiem.

Mīts: “Bioloģisks nozīmē, ka nav augu aizsardzības līdzekļu!”

Fakts: Protams, ir bioloģiski produkti, kuru audzēšanā netiek izmantoti augu aizsardzības līdzekļi, taču lielākajai daļai bioloģisko saimniecību savas produkcijas izaudzēšanai jāizmanto kaut kādi augu aizsardzības līdzekļi. Atšķirība ir tikai tā, ka bioloģiskie lauksaimnieki izmanto augu aizsardzības līdzekļus, kas galvenokārt iegūti no dabiski sastopamiem avotiem.

Vairākas publikācijas apgalvo, ka bioloģiskās lauksaimniecības ietekme uz vidi ir samazināta, jo netiek izmantoti augu aizsardzības līdzekļi (piemēram, Muller et al., (2017)), taču tas nav korekti. Arvien vairāk bioloģiskajā lauksaimniecībā tiek izmantoti augu aizsardzības līdzekļi, 2016. gadā tie veidoja 5,6 % no kopējiem AAL pārdošanas apjomiem.

Piemērs.

Bioloģiskajā lauksaimniecībā, tāpat kā konvencionālajā lauksaimniecībā, ir atļauts lietot vara savienojumus. Relatīvi augsta toksicitāte augu patogēniem, nelielas izmaksas un maza toksicitāte zīdītājiem ir šo savienojumu galvenās priekšrocības, tomēr paļaušanās uz šiem savienojumiem kā vienīgo slimību ierobežošanas līdzekli, kā tas bieži notiek bioloģiskajā lauksaimniecībā, rada nopietnus draudus ilgtspējīgai lauksaimnieciskajai ražošanai. Šādas rīcības dēļ augsnē un ūdenī var rasties augsts vara piesārņojuma līmenis, iespējams pārtikas piesārņojums, kā arī rezistences risks patogēniem. Tomēr šiem vara savienojumiem bioloģiskajā lauksaimniecībā praktiski nav citu alternatīvu.

Mīts: “Lauksaimnieki savus kultūraugus iemērc/pārklāj/mērcē augu aizsardzības līdzekļos.”

Fakts: Augu aizsardzības līdzekļus lieto saudzīgi (tikai 210 gramu uz hektāru). Izvairīties no pārmērīgas lietošanas lauksaimniekiem ir tikpat svarīgi, kā nodrošināt, lai augsne būtu bagāta ar barības vielām un augi tiktu laistīti. Katrs augu aizsardzības līdzeklis ir daļa no būtiskajiem ieguldījumiem, ko lauksaimnieks veic savā vērtīgākajā īpašumā — zemē.

Mīts: “Lauksaimnieki augu aizsardzības līdzekļus izmanto kā vieglāko ceļu — tie patiesībā nav nepieciešami.”

Fakts: Kultūraugi uz lauka cīnās ar vairāk nekā 10 000 kukaiņu sugu, vairāk nekā 30 000 nezāļu sugu un vairāk nekā 100 000 slimību, ko izraisa sēnītes, vīrusi, baktērijas un citi mikroorganismi. Tāpēc lauksaimnieki izmanto dažādas metodes, piemēram, integrēto augu aizsardzību (IAA), lai mūsu salātu bārus visu gadu apgādātu ar svaigiem un vērtīgiem produktiem. IAA nevar dēvēt par slinku, jo tā akcentē kaitīgo organismu ierobežošanu ilgtermiņā. Tas skaidri apliecina, ka augu aizsardzības līdzekļi lauksaimniekiem ir nepieciešami.

Avoti:

<http://giveacrop.org/myth-vs-fact/>

EPRS | European Parliamentary Research Service Scientific Foresight Unit (STOA) PE 634.416 – March 2019